

Ix-Xogħol tal-Bizzilla I-Mellieħha¹

Huwa l-akbar gost tiegħi li qiegħed hawn fostkom u nkellimkom bħala nies li tant thobbu l-bizzilla I-Mellieħha u barra minn Malta, bħalma huma l-Olanda, il-Kanada u l-Istat Uniti. Sentejn ilu jien kont hawn ukoll u niżgurakom li dak innhar imraħt f'dinja ġidida. Fl-istudji kulturali Maltin, il-Mellieħha rrudu nqisuhha bħala wieħed mill-aqwa eżempji tal-perspettivi moderni fl-antropologija: kull espressjoni li tagħmel sens u għalhekk l-esperjenzi u l-ftehim kollu, fihom xi għamla ta' invenzjoni u l-invenzjoni, jekk trid tagħmel sens, trid li tinbena fuq sisien komunikattivi f'konvenzjonijiet li jaqsamhom flimkien kulħadd. L-espressjoni u l-komunikazzjoni; huma jiddependu minn xulxin: waħda ma sseħħix mingħajr l-ohra.

Intom il-Melleħin li ġartu għalikom stess li tfisseru l-kreattività tagħkom bix-xogħol tal-bizzilla qegħdin turu li n-nies kollha fid-dinja għandhom xi sehem fit-tfassil tad-destin tagħhom, mhumiex passivi u xejn iżżejjed, imma aġġenti dinamiċi wkoll f'sistema dinamika ta' relazzjonijiet. Il-ħajja tal-bniedem tinbena fuq kawża u effett u huma r-relazzjonijiet bejn il-bnedmin li jsawru l-kawża. Il-bnedmin ma jgħixu biss fir-rabtiet ta' bejniethom, imma joħolqu dawn ir-relazzjonijiet biex jgħixu. Hija żbaljata għal kollex il-fehma ta' bosta Maltin u Ghawdex li kulħadd fil-kultura tagħna għandu l-istess għarfiex. In-nies minn inħawi differenti ta' Malta u Ĝħawdex, minn familji differenti fil-Mellieħha stess u kultant anki bejn l-istess membri ta' l-istess familja, jista' jkollhom ideat differenti fuq il-qofol tal-kultura tagħna. Jista' jkollhom kapacitajiet differenti fil-ħajja kulturali ta' kuljum u għalhekk jiġi muha differenti biex jinterpretaw il-ġraja u biex isibu tarf tal-problemi ta' kuljum. Tul is-27 sejn a riċerk a antro-pologika u etnografika

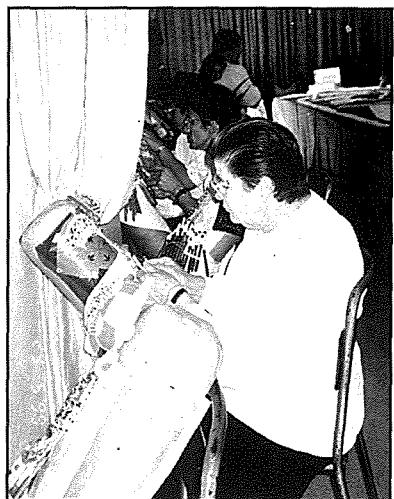
f'Malta u Ĝħawdex, iltqajt ma' bosta kaži, anki hawn il-Mellieħha, li fihom in-nies li nkelleml - x'aktar intom stess ukoll - lanqas biss tagħrfu diversità li turu f'dan ir-raħal tagħkom. Id-diversità aktar hija n-normali milli l-eċċezzjoni u jien, f'isem il-kultura Maltija, inħossni kburi bikom il-Melleħin li qed tixhdu daqstant diversità.

Minn tletin sena 'l hawn l-istudjużi, minħabba l-pressjoni li għamlu fuqhom il-feministi, bdew jaġħtu kas ħafna u saret ħażja tabilfors il-kwistjoni tal-ġens, jiġifieri b'mod sempliċi, għaliex l-irġiel jieħdu kollex f'idejhom huma. Ħafna minn dawk li mingħalina huma veritajiet kulturali issa qed jidhrulna li qed jixhud l-oqsma tal-ħajja maħkuma mill-irġiel. U dawn il-ħsibijiet u t-teoriji għandhom, m'għandni xi ngħidu, tifsira mill-akbar biex wieħed jerġa' jaħsibha huwa u jikteb l-letnografija. Għalhekk, f'ċertu sens, intom in-nisa li qed taħdmu l-bizzilla fil-Mellieħha, qed tagħtu ħajja ġidida lill-kultura Maltija li għadha tant maħkuma mill-irġiel.

Ix-xogħol tal-bizzilla f'Malta jmur lura sas-seklu sittax u f'Għawdex sa nofs is-seklu dsatax. Il-kultura tax-xogħol tal-bizzilla hija unika, sewwasew bħal kull kultura. Tant hu hekk li għandna l-kelmiet kuntestwali tagħna. Ha nsemmi xi wħud minnhom: *it-trajbu*, bħal kelma mnissla minn tarbija fid-diminutiv, bħal meta minn *tifla nagħmlu tfajla*. U mbagħad, skond l-alfabett, għandna *il-brimba*, *il-festun ta' l-istilla*, *il-festun tal-warda*, *il-fillieri bil-labba*, *il-kaladindja*, *il-kannizzata*, *il-lewża*, *il-moska*, *il-moska* fuq *it-torxon*, *l-imrewħha*, *in-nofs punt-torxon*, *il-punt fuq il-labra*, *il-punt Ingliz*, *il-punt rossa*, *il-punt tal-ballu*, *il-punt tal-kaxxi*, *is-salib tal-kavallieri* u *t-tila mal-fillieri*.

Prosit li kull min ha din l-inizjattiva u min qed jaħdem tant f'xogħol sabiħ tal-bizzilla.

George Mifsud Chircop

1. Nhar 'Jum il-Bizzilla', il-Mellieħha, it-3 ta' Ġunju 2000